

Oponentský posudek diplomové práce

Fenomén hrdinství očima současné generace středoškoláků

Mgr. Ondřeje Podeszwy, napsanou pod vedením PhDr. Martina Vávry, Ph.D.

Mgr. Ondřej Podeszwa napsal teoreticko-empirickou diplomovou práci v oboru historická sociologie s názvem „Fenomén hrdinství očima současné generace středoškoláků“. Práce čítá 81 stran, je bohatá na odkazy na vědeckou literaturu, zahrnuje abstrakty, obsah, úvod, šest kapitol včetně úvodu a závěru, seznam literatury a přílohy. Práce odpovídá formálním požadavkům diplomové práce. Seznam rozhovorů, datum a čas, eventuálně anonymizováním by mohlo být zařazeno mezi zdroje.

Práce „zkoumá na vzorku dvanácti studentů střední školy vnímání konceptu hrdiny v jeho různých podobách“ (abstrakt, str. 4), proto je v ní použita poněkud modifikovaná verze metody zakotvené teorie.

Ondřej Podeszwa vychází „z přesvědčení, že hrdina je nositelem určitých mravních a etických hodnot“ (str. 9), takže vědět více o hrdinech mladých lidí znamená vědět více o jejich hodnotách. Na základě vědecké literatury (Zimbardo, Kohlberg ...) se autor snaží analyzovat podstatu hrdinství, který se ukazuje být hlavně morálním vzorem.

Autor vedl rozhovory s dvanácti studenty a studentkami, protože „po dosažení tohoto počtu došlo již k tematické nasycenosti“, čímž mohl autor rozhovory ukončit (str. 23). Výzkum byl kvalitativní, formou polostrukturovaného rozhovoru. Pro účely kazuistické části rozhovoru byla zvolena osobnost Jana Palacha, Václava Havla a bratrů Mašínů. Posléze používá metodu otevřeného kódování, axiálního kódování a selektivního kódování.

Studenti na základě rozhovorů nejdříve definovali hrdinu a jeho charakteristiky. Dozvídáme se, že hrdina aktivně mění dění (str. 35), ne každý chce být jako hrdina (str. 40), je morálně vyspělý (str. 41), hrdina je odvážný a obětující se (str. 42), neselhal (str. 43), hrdina muže být i máma (str. 44), hrdina je větší než jeho sociální role anebo profese (str. 45).

V další části se autor snaží pochopit vztah k Havlovi a Palachovi. O Mašíněch většina participantů nevěděla, což poukazuje na slabost předvýběru hrdinů, která je navíc problematická i z jiných důvodů. Za prvé neexistuje 100% konsensus o tom, že minulý režim byl špatný. Za druhé směřuje studenty do politického sektoru, i když mohou být vnímavější vůči jiným záležitostem (tj. nepolitickým). Hodnocení Palachova hrdinství je velmi problematické a mnohvrstevnaté dnes stejně jako před sedmačtyřiceti lety (str. 52), což autorovi přijde divné (viz str. 53), i přes to, že část studentů vidí jeho jednání jako morálně problematické a jako neúčinné. Tato část tedy ukazuje, že autor byl nedostatečně reflexivní a nevyšlal si vlastních normativních předpokladů.

V další části Ondřej Podeszwa nechává mluvit studenty o vlastních hrdinech. Tato část ukazuje zajímavé perspektivy, které však mohly v závěru být více prohloubeny. Zdůvodnění hrdinství tak pestré palety jako je Jan Pavel II (str. 61), Václav Klaus a maminka by mělo být založeno na mnohem hlubších závěrech.

Celkově jde o velmi podařenou práci, i přes svoje nedostatky a jemně normativní tendence. Navrhuji ji hodnotit známkou výborně.

Nicolas Maslowski